



Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 2. septembra 2021 *

„Predhodno odločanje – Približevanje zakonodaje – Plačilne storitve na notranjem trgu – Direktiva 2007/64/ES – Člena 58 in 60 – Uporabnik plačilnih storitev – Obveščanje o neodobrenih plačilnih transakcijah – Odgovornost ponudnika plačilnih storitev za te transakcije – Tožba zaradi ugotovitve odgovornosti, ki jo vloži porok uporabnika plačilnih storitev“

V zadevi C-337/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija) z odločbo z dne 16. julija 2020, ki je na Sodišče prispela 23. julija 2020, v postopku

DM,

LR

proti

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) – Alpes-Provence,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras (poročevalec), predsednik senata, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin, sodniki, in K. Jürimäe, sodnica,

generalni pravobranilec: H. Saugmandsgaard Øe,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za francosko vlado N. Vincent in E. de Moustier, agentki,
- za češko vlado M. Smolek, J. Vlácil in J. Očková, agenti,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, in F. Meloncelli, avvocato dello Stato,

* Jezik postopka: francoščina.

– za Evropsko komisijo H. Tserepa-Lacombe in T. Scharf, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 8. julija 2021

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 58 Direktive 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES (UL 2007, L 319, str. 1, in popravek UL 2009, L 187, str. 5).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med DM kot poslovodjo družbe Groupe centrale automobiles (v nadaljevanju: družba GCA) in LR kot solidarnim porokom te družbe ter caisse régionale de Crédit agricole mutuel d'Alpes-Provence (v nadaljevanju: CRCAM) glede uveljavljanja pogodbene odgovornosti zadnjenavedene družbe po splošnem pravu zaradi neizpolnitve dolžnosti skrbnega ravnanja.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 1 Direktive 2007/64 je bilo navedeno:

„Za vzpostavitev notranjega trga je nujno, da se odpravijo vse notranje meje v [Evropski uniji], da se omogoči prost pretok blaga, oseb, storitev in kapitala. Pravilno delovanje enotnega trga plačilnih storitev je torej bistvenega pomena. Trenutno pa delovanje tega trga ovira pomanjkanje uskladitve [harmonizacije] na tem področju.“

- 4 V uvodni izjavi 4 te direktive je bilo navedeno:

„Zato je na ravni [Unije] nujno vzpostaviti sodoben in celovit pravni okvir za plačilne storitve, ne glede na združljivost storitev s sistemom, ki izhaja iz pobude finančnega sektorja za enotno območje plačil v eurih, ki zaradi nevtralnosti zagotavlja enake konkurenčne pogoje za vse plačilne sisteme, da se tako ohrani izbira, ki je na voljo potrošnikom in ki naj bi bila za potrošnika znatna izboljšava v smislu stroškov, varnosti in učinkovitosti v primerjavi z obstoječimi nacionalnimi sistemi.“

- 5 V uvodni izjavi 31 navedene direktive je bilo navedeno:

„Da bi zmanjšali tveganje in olajšali posledice neodobrenih ali nepravilno izvršenih plačilnih transakcij, bi moral uporabnik plačilnih storitev ponudnika plačilnih storitev čim prej obvestiti o morebitnem izpodbijanju domnevno neodobrenih ali nepravilno izvedenih plačilnih transakcij, pod pogojem, da je ponudnik plačilnih storitev v skladu s to direktivo izpolnil svoje obveznosti posredovanja informacij. Če je uporabnik plačilnih storitev poslal takšno obvestilo v predpisanem

roku, bi moral imeti možnost, da takšne zahteve uveljavi v rokih, predpisanih v nacionalni zakonodaji. Ta direktiva ne bi smela vplivati na druge zahteve med uporabniki in ponudniki plačilnih storitev.“

- 6 V uvodni izjavi 47 iste direktive je bilo navedeno:

„Ponudnik plačilnih storitev plačnika bi moral prevzeti odgovornost za pravilno izvršitev plačila, vključno in predvsem za celotni znesek plačilne transakcije in čas izvršitve, ter polno odgovornost za morebitno neizpolnjevanje odgovornosti drugih pogodbenic v plačilni verigi, vse do računa prejemnika plačila. Zaradi te odgovornosti bi moral ponudnik plačilnih storitev plačnika v primeru, da celoten znesek ni bil knjižen v dobro ponudnika plačilnih storitev prejemnika plačila, popraviti plačilno transakcijo ali plačniku brez nepotrebnega odlašanja povrniti ustrezen znesek te transakcije, ne glede na morebitne druge zahteve v skladu z nacionalno zakonodajo. Ta direktiva bi se morala nanašati le na pogodbene obveznosti in odgovornosti med uporabnikom plačilnih storitev in njegovim ponudnikom plačilnih storitev. [...]“

- 7 Člen 1(2) Direktive 2007/64 je določal:

„Ta direktiva določa tudi pravila v zvezi s preglednostjo pogojev in zahtevami za informacije o plačilnih storitvah ter ustreznimi pravicami in obveznostmi uporabnikov plačilnih storitev in ponudnikov plačilnih storitev v zvezi z opravljanjem plačilnih storitev kot redne zaposlitve ali poslovne dejavnosti.“

- 8 Člen 2 te direktive je določal:

„1. Ta direktiva se uporablja za plačilne storitve, zagotovljene v [Uniji]. Vendar pa se, z izjemo člena 73, naslova III in IV uporabljata le, če se tako ponudnik plačilnih storitev plačnika kot ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila ali edini ponudnik plačilnih storitev v plačilni transakciji nahajajo v [Uniji].

2. Naslova III in IV se uporabljata za plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja.

3. Države članice lahko opustijo uporabo vseh ali nekaterih določb te direktive za institucije iz člena 2 Direktive 2006/48/ES [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (UL 2006, L 177, str. 1)], razen za tiste institucije, naveden v prvi in drugi alineji tega člena.“

- 9 Člen 4 navedene Direktive 2007/64 je določal:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve:

[...]

7. „plačnik“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki je imetnik plačilnega računa in odredi plačilni nalog v breme navedenega plačilnega računa, ali, če plačilni račun ne obstaja, fizično ali pravno osebo, ki izda plačilni nalog;

8. ‚prejemnik plačila‘ pomeni fizično ali pravno osebo, ki je predviden prejemnik sredstev, ki so bila predmet plačilne transakcije;

[...]

10. ‚uporabnik plačilnih storitev‘ je fizična ali pravna oseba, ki uporablja plačilne storitve kot plačnik ali prejemnik plačila ali oboje;

[...]“

10 Člen 51(1) iste direktive je določal:

„Kadar uporabnik plačilnih storitev ni potrošnik, se strani lahko dogovorita, da se člen 52(1), člen 54(3) in členi 59, 61, 62, 63, 66 in 75 ne uporabljajo v celoti ali delno. Strani se lahko dogovorita tudi o časovnih obdobjih, ki so drugačna od tistih iz člena 58.“

11 Člen 58 Direktive 2007/64 je določal:

„Ponudnik plačilnih storitev zagotovi uporabniku plačilnih storitev popravek le, če ta ponudnika plačilnih storitev obvesti takoj, ko ugotovi, da je prišlo do neodobrenih ali nepravilno izvršenih plačilnih transakcij, ki so vzrok za terjatev, tudi terjatev v skladu s členom 75, in ne kasneje kot 13 mesecev po datumu bremenitve, razen če, kjer je ustrezno, ponudnik plačilnih storitev informacij o tej plačilni transakciji ni posredoval ali jih ni dal na voljo v skladu z naslovom III.“

12 Člen 59(1) te direktive je določal:

„Države članice zahtevajo, da mora v primeru, da uporabnik plačilne storitve zanika, da je odobril izvršeno plačilno transakcijo, ali trdi, da plačilna transakcija ni bila izvršena pravilno, njegov ponudnik plačilne storitve dokazati, da je bila preverjena pristnost plačilne transakcije, da je bila ta pravilno evidentirana, knjižena in da nanjo ni vplivala tehnična okvara ali druga pomanjkljivost.“

13 Člen 60 navedene direktive je določal:

„1. Države članice brez poseganja v člen 58 zagotovijo, da v primeru neodobrenih plačilnih transakcij plačnikov ponudnik plačilnih storitev plačniku takoj povrne znesek neodobrene plačilne transakcije in, če je ustrezno, vzpostavi tako stanje bremenjenega plačilnega računa, kakršno bi bilo, če neodobrena plačilna transakcija ne bi bila izvršena.

2. Dodatno finančno nadomestilo se lahko določi v skladu z zakonodajo, ki se uporablja za pogodbo, sklenjeno med plačnikom in njegovim ponudnikom plačilnih storitev.“

14 Člen 75(1), prvi in drugi pododstavek, iste direktive je določal:

„Kadar je plačilni nalog odredil plačnik, je njegov ponudnik plačilnih storitev brez poseganja v člen 58, člen 74(2) in (3) ter člen 78 plačniku odgovoren za pravilno izvršitev plačilne transakcije, razen če lahko dokaže plačniku in, če je ustrezno, ponudniku plačilnih storitev prejemnika plačila, da je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila prejel znesek plačilne transakcije v skladu s členom 69(1) in v tem primeru je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila prejemniku plačila odgovoren za pravilno izvršitev plačilne transakcije.

Če je plačnikov ponudnik plačilnih storitev odgovoren po prvem pododstavku, plačniku nemudoma povrne znesek neizvršene oziroma napačno izvršene plačilne transakcije in, če je ustrezno, na

bremenjenem plačilnem računu vzpostavi takšno stanje, kakršno bi bilo, če do napačne izvršitve ne bi prišlo.“

- 15 Člen 86(1) Direktive 2007/64 je določal:

„Brez poseganja v člene 30(2), 33, 34(2), 45(6), 47(3), 48(3), 51(2), 52(3), 53(2), 61(3), 72 in 88, če ta direktiva vsebuje usklajene [harmonizirane] določbe, države članice ne ohranijo ali uvedejo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi.“

- 16 Direktiva 2007/64 je bila nadomeščena z Direktivo (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64 (UL 2015, L 337, str. 35, popravek UL 2018, L 102, str. 97).
- 17 Člen 71(1), člen 73(1), člen 89(1) in člen 107(1) Direktive 2015/2366 v bistvu ustrezajo členu 58, členu 60(1), členu 75(1), prvi in drugi pododstavek, ter členu 86(1) Direktive 2007/64.

Francosko pravo

- 18 Code monétaire et financier (monetarni in finančni zakonik) v različici, ki izhaja iz ordonnance n° 2009-866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (uredba št. 2009-866 z dne 15. julija 2009 o pogojih za opravljanje plačilnih storitev in o ustanovitvi plačilnih institucij, JORF z dne 16. julija 2009, besedilo št. 13) (v nadaljevanju: monetarni in finančni zakonik), v členu L. 133-18 določa:

„V primeru neodobrene plačilne transakcije, na katero uporabnik opozori pod pogoji iz člena L. 133-24, plačnikov ponudnik plačilnih storitev plačniku takoj povrne znesek neodobrene plačilne transakcije in, če je ustrezno, vzpostavi tako stanje bremenjenega plačilnega računa, kakršno bi bilo, če neodobrena plačilna transakcija ne bi bila izvršena.

Plačnik in njegov ponudnik plačilnih storitev lahko pogodbeno določita dodatno nadomestilo.“

- 19 Člen L. 133-24 monetarnega in finančnega zakonika določa:

„Uporabnik plačilnih storitev takoj, najpozneje pa v 13 mesecih od datuma bremenitve, sicer nastopi prekluzija, svojega ponudnika plačilnih storitev opozori na neodobreno ali nepravilno izvršeno plačilno transakcijo, razen če mu ponudnik plačilnih storitev informacij o tej plačilni transakciji ni posredoval ali jih ni dal na voljo v skladu s poglavjem IV naslova 1 knjige III.

Razen v primerih, ko je uporabnik fizična oseba, ki deluje za neposlovne namene, se stranki lahko odločita za odstopanje od določb tega člena.“

- 20 Člen 1147 code civil (civilni zakonik), v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: civilni zakonik), določa:

„Dolžniku se, če je to primerno, naloži plačilo odškodnine bodisi zaradi neizpolnitve obveznosti bodisi zaradi zamude pri izpolnitvi, kadar ne dokaže, da je do neizpolnitve prišlo iz razloga, ki mu ga ni mogoče pripisati, ne da bi smel biti v slabi veri.“

21 Člen 2313 civilnega zakonika določa:

„Porok lahko zoper upnika uveljavlja vse ugovore, ki jih ima glavni dolžnik in so neločljivo povezani z dolgom;

ne more pa uveljavljati ugovorov, ki so povsem osebni ugovori dolžnika.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 22 CRCAM je 22. decembra 2008 družbi GCA odobrila odprtje kreditne linije na tekočem računu, ki je bila zavarovana s solidarnim poroštvom LR.
- 23 CRCAM je po odpovedi te kreditne linije LR kot poroka tožila za plačilo. LR je trdil, da je CRCAM z nakazili v korist tretjih oseb brez odobritve družbe GCA storila kršitev in da je treba znesek teh nakazil odšteti od zneskov, ki jih zahteva od njega.
- 24 Cour d'appel d'Aix-en-Provence (višje sodišče v Aix-en-Provenceu, Francija) je na podlagi člena L. 133-24 monetarnega in finančnega zakonika ugotovilo, da ugovori LR niso dopustni, ker ni spoštoval roka trinajstih mesecev, ki ga v ta namen določa ta določba, in da je torej v zvezi z njimi nastopila prekluzija.
- 25 LR v pritožbi, vloženi pri Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija), navaja, da je na podlagi člena L. 133-24 monetarnega in finančnega zakonika prekludiran za izpodbijanje navedenih nakazil, ker ni spoštoval roka trinajstih mesecev, določenega v zvezi s tem.
- 26 Vendar trdi, da takojšnje povračilo neodobrenih plačilnih transakcij, o katerih je uporabnik plačilne storitve obvestil banko, določeno v členu L. 133-18 monetarnega in finančnega zakonika, ni ovira za to, da se v primeru neizpolnitve dolžnosti skrbnega ravnanja ugotovi odgovornost te banke po splošnem pravu.
- 27 Po njegovem mnenju pa nakazila iz postopka v glavni stvari, ki jih je CRCAM izvedla brez odobritve družbe GCA, pomenijo kršitev pogodbe, za katero je treba plačati odškodnino na podlagi člena 1147 civilnega zakonika, saj ugovor, ki ga uveljavlja, ni osebno vezan na to družbo, ampak se prav tako neposredno nanaša nanj.
- 28 LR meni, da je cour d'appel d'Aix-en-Provence zlasti kršilo člen 1147 civilnega zakonika, ker je razsodilo, da njegovi ugovori glede zneskov, ki so bili predmet nakazil iz postopka v glavni stvari, zaradi prekluzije niso dopustni, z obrazložitvijo, da je delovanje računa iz postopka v glavni stvari urejeno z določbami monetarnega in finančnega zakonika.
- 29 V teh okoliščinah je Cour de cassation (kasacijsko sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je treba člen 58 Direktive 2007/64[...] razlagati tako, da za neodobrene ali nepravilno izvršene plačilne transakcije vzpostavlja sistem odgovornosti ponudnika plačilnih storitev, pri katerem je izključena vsakršna tožba zaradi civilne odgovornosti po splošnem pravu, ki v zvezi z istimi dejstvi temelji na neizpolnitvi obveznosti tega ponudnika, ki mu jih nalaga nacionalno pravo, zlasti če uporabnik plačilnih storitev v 13 mesecih po bremenitvi ponudnika plačilnih storitev ni obvestil, da plačilna transakcija ni bila odobrena ali je bila nepravilno izvršena?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali navedeni člen nasprotuje temu, da porok uporabnika plačilnih storitev v zvezi z istimi dejstvi uveljavlja civilno odgovornost po splošnem pravu zoper ponudnika plačilnih storitev, ki je upravičenec do plačila iz poročstva, da bi izpodbijal znesek zavarovanega dolga?“

Vprašnji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 30 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 58 in člen 60(1) Direktive 2007/64 razlagati tako, da nasprotujeta temu, da lahko uporabnik plačilnih storitev uveljavlja odgovornost ponudnika teh storitev na podlagi ureditve odgovornosti, ki je drugačna od ureditve iz teh določb, če ta uporabnik ni izpolnil svoje obveznosti obveščanja iz navedenega člena 58.
- 31 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo, v katero je umeščena, in cilje, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je. Zgodovina nastanka določbe prava Unije prav tako lahko razkrije elemente, ki so upoštevni za njeno razlago (sodba z dne 24. marca 2021, MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, točka 37 in navedena sodna praksa).
- 32 Na prvem mestu je treba glede, prvič, besedila odstavka 1 člena 60 Direktive 2007/64, naslovljenega „Odgovornost ponudnika plačilnih storitev za neodobrene plačilne transakcije“, ugotoviti, da določa, da države članice brez poseganja v člen 58 te direktive zagotovijo, da ponudnik plačilnih storitev v primeru neodobrene plačilne transakcije plačniku takoj povrne znesek te transakcije in, če je ustrezno, vzpostavi tako stanje bremenjenega plačilnega računa, kakršno bi bilo, če neodobrena plačilna transakcija ne bi bila izvršena.
- 33 Drugič, člen 58 navedene direktive, na katerega se sklicuje njen člen 60(1), uporabniku plačilnih storitev nalaga splošno obveznost obveščanja o vseh neodobrenih ali nepravilno izvršenih transakcijah. Tako je popravek take transakcije mogoč le, če uporabnik o njej obvesti svojega ponudnika plačilnih storitev najpozneje v trinajstih mesecih od ustreznega datuma bremenitve.
- 34 Zato iz sklicevanja v členu 60(1) Direktive 2007/64 na člen 58 te direktive in iz uvodne izjave 31 navedene direktive izhaja, da je ureditev odgovornosti ponudnika plačilnih storitev v primeru neodobrenih plačil pogojena s tem, da uporabnik teh storitev navedenega ponudnika obvesti o vsaki neodobreni transakciji.
- 35 V zvezi s tem izraz „brez poseganja v člen 58“ iz člena 60(1) Direktive 2007/64 pomeni, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 40 sklepnih predlogov, da se člen 58 te direktive ne sme kršiti, kar pomeni, da odgovornosti ponudnika plačilnih storitev v primeru neodobrene transakcije ni mogoče uveljavljati po izteku roka, določenega v tem členu 58.
- 36 Iz tega sledi, da uporabnik, ki svojega ponudnika plačilnih storitev ni obvestil o neodobreni transakciji v trinajstih mesecih od bremenitve, ne more uveljavljati odgovornosti tega ponudnika, niti na podlagi splošnega prava, in zato ne more dobiti povračila te neodobrene transakcije.
- 37 Na drugem mestu, kontekstualna razlaga člena 60(1) Direktive 2007/64 potrjuje jezikovno razlago te določbe.

- 38 Najprej, člena 58 in 60 te direktive namreč spadata v poglavje II, naslovljeno „Odobritev plačilnih transakcij“, iz naslova IV, naslovljenega „Pravice in obveznosti v zvezi z opravljanjem in uporabo plačilnih storitev“, ki zajema pet poglavij, pri čemer se postopek obveščanja v največ trinajstmesečnem roku uporablja tako v primeru neodobrenih transakcij, navedenih v členu 60 navedene direktive, kot v primeru neizvršenih ali nepravilno izvršenih transakcij, navedenih v členu 75 te direktive.
- 39 V sistematiki te ureditve odgovornosti je obveznost uporabnika plačilnih storitev, da obvesti o vsaki neodobreni transakciji, pogoj za to, da se lahko navedena ureditev uporabi v korist uporabnika, ki se sicer imenuje „plačnik“ v nekaterih določbah Direktive 2007/64.
- 40 Dalje, člen 59 te direktive v ureditev odgovornosti za neodobrene transakcije vključuje mehanizem dokaznega bremena, ki je ugoden za uporabnika plačilnih storitev. Dokazno breme v bistvu nosi ponudnik plačilnih storitev, ki mora dokazati, da je bila transakcija pravilno evidentirana in knjižena. V praksi je treba na podlagi dokaznih pravil iz tega člena 59, če je bilo obvestilo iz člena 58 navedene direktive opravljeno v roku, določenem v tem členu, ponudniku plačilnih storitev naložiti obveznost takojšnjega povračila v skladu s členom 60(1) iste direktive.
- 41 Poudariti pa je treba, da člen 86 Direktive 2007/64, naslovljen „Popolna uskladitev [harmonizacija]“, določa, da „[b]rez poseganja v [več določb navedene direktive, ki jih našteva], če ta direktiva vsebuje usklajene [harmonizirane] določbe, države članice ne ohranijo ali uvedejo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi“. Nobeden od členov 58, 59 in 60 iste direktive ni med določbami, za katere člen 86 državam članicam daje manevrski prostor za njihovo izvajanje.
- 42 Iz tega sledi, da je bila ureditev odgovornosti ponudnikov plačilnih storitev, določena v členu 60(1) Direktive 2007/64 ter členih 58 in 59 te direktive, predmet popolne harmonizacije, tako da države članice ne morejo ohraniti vzporedne ureditve odgovornosti na podlagi istega dogodka.
- 43 Na tretjem mestu, teleološka razlaga člena 58 in člena 60(1) Direktive 2007/64 potrjuje jezikovno in kontekstualno razlago teh določb.
- 44 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 58 sklepnih predlogov, je zlasti iz uvodnih izjav 1 in 4 te direktive razvidno, da je zakonodajalec Unije želel vzpostaviti enoten trg plačilnih storitev tako, da je 27 obstoječih nacionalnih sistemov, katerih soobstoj je ustvarjal zmedo in pomanjkanje pravne varnosti, nadomestil s harmoniziranim pravnim okvirom, ki opredeljuje pravice in obveznosti uporabnikov in ponudnikov plačilnih storitev.
- 45 Vendar lahko s harmonizirano ureditvijo odgovornosti za neodobrene ali nepravilno izvedene transakcije, ki jo določa Direktiva 2007/64, alternativna ureditev odgovornosti iz nacionalnega prava, ki temelji na istih dejstvih in na isti podlagi, konkurira le, če ne škoduje tako harmonizirani ureditvi ter ne ogroža ciljev in polnega učinka te direktive.
- 46 Iz tega izhaja, da konkurenčna ureditev odgovornosti, ki bi uporabniku plačilnih storitev omogočala, da po izteku trinajstmesečnega roka in brez obvestila o zadevni neodobreni transakciji uveljavlja odgovornost ponudnika takih storitev za to transakcijo, ne bi bila združljiva z Direktivo 2007/64.
- 47 Na četrtem mestu, zgodovina nastanka Direktive 2007/64 potrjuje razlago, ki izhaja iz jezikovne, kontekstualne in teleološke razlage člena 60(1) te direktive.

- 48 Kot je generalni pravobranilec navedel v točkah od 44 do 46 sklepnih predlogov, se je v zakonodajnem postopku, ki je privedel do sprejetja Direktive 2007/64, hitro izkazalo, da je uvedba enotnega roka za obveščanje s strani uporabnika plačilnih storitev v primeru neodobrenih transakcij ali transakcij, ki niso bile izvršene ali so bile izvršene nepravilno, nujna za zagotovitev pravne varnosti uporabnika teh storitev in njihovega ponudnika.
- 49 V zvezi s tem so predsedstvo Sveta Evropske unije s predlogi z dne 15. junija 2006 (8623/06 ADD), Evropski parlament, zlasti v svojem poročilu z dne 20. septembra 2006 o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o plačilnih storitvah na notranjem trgu ter o spremembi direktiv 97/1/ES, 2000/12/ES in 2002/65/ES (COM (2005) 603) – C6–0411/2005 – 2005/0245(COD)) in Ekonomsko-socialni odbor v mnenju z dne 23. decembra 2006 na temo „Izvajanje programa Skupnosti iz Lizbone: predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembi direktiv 97/7/ES, 2000/12/ES in 2002/65/ES“ (COM (2005) 603 final) poudarili potrebo, da se zagotovi taka pravna varnost in da se za to določi, da postane plačilna transakcija po izteku roka za obveščanje s strani uporabnika plačilnih storitev dokončna.
- 50 Zakonodajalec Unije se je zato odločil, da obveznost obveščanja o neodobrenih ali nepravilno izvršenih transakcijah vključi v ločeno določbo, v tem primeru člen 58 Direktive 2007/64, ki določa rok največ trinajstih mesecev, in da v določbi o odgovornosti ponudnika plačilnih storitev, to je v členu 60 te direktive, določi izrecno sklicevanje na navedeno obveznost.
- 51 Zakonodajalec Unije je tako kar najbolj jasno vzpostavil povezavo med odgovornostjo ponudnika plačilnih storitev in spoštovanjem roka največ trinajstih mesecev s strani uporabnika teh storitev za obvestilo o kakršni koli neodobreni transakciji, da bi lahko uveljavil odgovornost tega ponudnika na tej podlagi. S tem se je prav tako nedvoumno odločil, da temu uporabniku po izteku tega roka ne dovoli vložitev tožbe zaradi ugotovitve odgovornosti v primeru neodobrene transakcije zoper navedenega ponudnika.
- 52 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 58 in člen 60(1) Direktive 2007/64 razlagati tako, da nasprotujeta temu, da bi uporabnik plačilnih storitev uveljavljal odgovornost ponudnika teh storitev na podlagi ureditve odgovornosti, ki je drugačna od ureditve iz teh določb, če ta uporabnik ni izpolnil svoje obveznosti obveščanja iz navedenega člena 58.

Drugo vprašanje

- 53 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba v primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje člen 58 in člen 60(1) Direktive 2007/64 razlagati tako, da nasprotujeta temu, da porok uporabnika plačilnih storitev zaradi neizpolnitve obveznosti ponudnika plačilnih storitev, povezanih z neodobreno transakcijo, uveljavlja civilno odgovornost takega ponudnika, upravičenca do plačila iz poročstva, za izpodbijanje zneska zavarovanega dolga v skladu z nacionalno ureditvijo pogodbene odgovornosti po splošnem pravu.
- 54 Poudariti je treba, prvič, da člen 1(2) Direktive 2007/64 določa, da ta direktiva določa ustrezne pravice in obveznosti uporabnikov plačilnih storitev in ponudnikov takih storitev v zvezi z opravljanjem plačilnih storitev kot redne zaposlitve ali poslovne dejavnosti v skladu z uvodno izjavo 47 te direktive, v kateri je navedeno, da se ta nanaša le na „pogodbene obveznosti in odgovornosti med uporabnikom plačilnih storitev in njegovim ponudnikom plačilnih storitev“.

- 55 Drugič, navedena direktiva se v skladu z njenim členom 2 uporablja za plačilne storitve, zagotovljene v Uniji, pri čemer je pojasnjeno, da se naslov IV te direktive, ki vsebuje člene od 58 do 60 te direktive, uporablja le, če so tako ponudnik plačilnih storitev plačnika kot ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila ali edini ponudnik plačilnih storitev v plačilni transakciji v Uniji.
- 56 Iz zadnjenavedenih določb tako izhaja, da se Direktiva 2007/64 nanaša na razmerja med uporabnikom plačilnih storitev in ponudnikom teh storitev, ne da bi bil v kateri koli določbi te direktive omenjen porok uporabnika plačilnih storitev.
- 57 V zvezi s tem je v točki 10 člena 4 navedene direktive uporabnik plačilnih storitev v smislu te direktive opredeljen kot fizična ali pravna oseba, ki uporablja plačilne storitve kot plačnik ali prejemnik plačila ali oboje. V točkah 7 in 8 tega člena pa sta „plačnik“ in „prejemnik plačila“ opredeljena kot fizična ali pravna oseba, ki je imetnik plačilnega računa in odredi plačilni nalog v breme plačilnega računa, ali, če plačilni račun ne obstaja, fizična ali pravna oseba, ki izda plačilni nalog, oziroma kot fizična ali pravna oseba, ki je predvideni prejemnik sredstev, ki so bila predmet plačilne transakcije.
- 58 Poroštvena pogodba pa je pogodba, ki je ločena od tiste, ki zavezuje upnika in dolžnika, s katero porok, ki je z vidika zadnjenavedenega pogodbenega razmerja tretja oseba, upniku, v tem primeru ponudniku plačilnih storitev, jamči za plačilo tega, kar bo dolžnik, v tem primeru uporabnik plačilnih storitev, morda dolgoval temu ponudniku, na podlagi poroštvene obveznosti, ki zajema dolg, ki ga ima dolžnik do upnika.
- 59 Zato porok ni zajet s pojmom „uporabnik plačilnih storitev“, saj njegova vloga ni niti približno podobna vlogi „plačnika“ ali „prejemnika plačila“ v smislu člena 4, točki 7 in 8, Direktive 2007/64.
- 60 Tako ta direktiva določa pravice in obveznosti le za ponudnike plačilnih storitev in uporabnike takih storitev ter se ne nanaša na položaj poroka takih uporabnikov.
- 61 V zvezi z ureditvijo odgovornosti ponudnika plačilnih storitev iz člena 60(1) Direktive 2007/64 je v tej določbi kot upravičenec do povračila neodobrene transakcije naveden le plačnik.
- 62 Člen 58 te direktive pa obveznost obveščanja, ki jo določa, nalaga le uporabniku plačilnih storitev, če je ponudnik plačilnih storitev v skladu z naslovom III navedene direktive zagotovil ali dal na voljo temu uporabniku informacije o neodobreni ali neizvršeni oziroma nepravilno izvršeni plačilni transakciji.
- 63 Tako ureditev odgovornosti iz člena 60(1) Direktive 2007/64, kot je generalni pravobranilec v bistvu poudaril v točki 86 sklepnih predlogov, temelji na ravnovesju med obveznostjo zagotavljanja informacij, ki jo ima ponudnik plačilnih storitev, in obveznostjo obveščanja o vseh neodobrenih transakcijah v trinajstmesečnem roku, ki jo ima uporabnik plačilnih storitev, na podlagi česar je mogoče uveljavljati objektivno odgovornost tega ponudnika, ne da bi moral ta uporabnik dokazati krivdo ali malomarnost.
- 64 Zato pri uveljavljanju odgovornosti ponudnika plačilnih storitev za transakcije, ki jih uporabnik takih storitev ni odobril, za uporabnikovega poroka ne more veljati ureditev odgovornosti iz člena 60(1) Direktive 2007/64, ampak mora porok uporabiti možnosti, ki jih ima po nacionalnem pravu. Zato od poroka ni mogoče zahtevati, da spoštuje obveznost obveščanja o takih transakcijah, določeno v členu 58 te direktive.

- 65 Stališča francoske in češke vlade, da obstaja tveganje izogibanja določbam Direktive 2007/64, če obveznost obveščanja o neodobrenih transakcijah ne bi bila naložena poroku uporabnika plačilnih storitev, ni mogoče sprejeti.
- 66 Kot je namreč razvidno iz točk od 58 do 60 te sodbe, poroštvena pogodba med ponudnikom plačilnih storitev in porokom ni urejena z določbami Direktive 2007/64 niti z določbami katerega koli drugega instrumenta prava Unije. Za tako pogodbo torej veljajo pravice in obveznosti, določene z nacionalnim pravom, ki se uporablja.
- 67 Kot pa je generalni pravobranilec navedel v točki 94 sklepnih predlogov, če nacionalno pravo, ki se uporabi, to določa, lahko ponudnik plačilnih storitev nosi posledice svoje malomarnosti pri izvršitvi plačilne transakcije, zlasti kadar ni preveril, ali je uporabnik plačilnih storitev to transakcijo dejansko odobril, če je zaradi take malomarnosti nastala škoda tretjemu, kot je porok.
- 68 V zvezi s tem možnost, da se porok sklicuje na določbe nacionalnega prava, da bi zmanjšal svoje obveznosti do upnika, ki je upravičenec do plačila iz poročstva, v primeru malomarnosti slednjega pri izvršitvi plačilne transakcije, nikakor ne posega v pogodbeno razmerje, vzpostavljeno med upnikom in dolžnikom, to je med ponudnikom plačilnih storitev in uporabnikom takih storitev, za katero pa veljajo določbe Direktive 2007/64.
- 69 Iz navedenega izhaja, da je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 58 in člen 60(1) Direktive 2007/64 razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da porok uporabnika plačilnih storitev zaradi neizpolnitve obveznosti ponudnika plačilnih storitev, povezanih z neodobreno transakcijo, uveljavlja civilno odgovornost takega ponudnika, upravičenca do plačila iz poročstva, za izpodbijanje zneska zavarovanega dolga v skladu z ureditvijo pogodbene odgovornosti po splošnem pravu.

Stroški

- 70 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

- 1. Člen 58 in člen 60(1) Direktive 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES je treba razlagati tako, da nasprotujeta temu, da bi uporabnik plačilnih storitev uveljavljal odgovornost ponudnika teh storitev na podlagi ureditve odgovornosti, ki je drugačna od ureditve iz teh določb, če ta uporabnik ni izpolnil svoje obveznosti obveščanja iz navedenega člena 58.**
- 2. Člen 58 in člen 60(1) Direktive 2007/64 je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da porok uporabnika plačilnih storitev zaradi neizpolnitve obveznosti ponudnika plačilnih storitev, povezanih z neodobreno transakcijo, uveljavlja civilno odgovornost takega ponudnika, upravičenca do plačila iz poročstva, za izpodbijanje zneska zavarovanega dolga v skladu z ureditvijo pogodbene odgovornosti po splošnem pravu.**

Podpisi